

Met Hart en Ziel

Op weg naar een nieuwe spiritualiteit

Hans Konstapel
©Constable Research BV

1. De toenemende behoefte aan spiritualiteit

Spiritualiteit wordt vaak alleen maar verbonden met religie. Het heeft echter een veel grotere reikwijdte. Spiritualiteit heeft betrekking op ieder aspect van het menselijk leven. Het woord spiritualiteit bevat de term spirit en komt van het Latijnse woord spiritus wat ziel betekent. Spiritualiteit zouden we kunnen vertalen met bezieling. Het woord spirit heeft ook de maken met enthousiasme (er zit geen spirit in), passie (het hart) en begeestering (de (heilige) geest ontvangen). Spiritualiteit maakt dat de mens ergens met hart en ziel voor gaat.

Op dit moment ervaren heel veel mensen een gebrek aan spiritualiteit. Dit toont zich in de religie maar ook in de politiek en het bedrijfsleven. In de verkiezingen zijn de partijen die de christelijk-sociale factor (het hart, de naaste) benadrukken de grote winnaars. In het bedrijfsleven winnen kleine bezielde bedrijven het met gemak van de groten, die zich volledig klem hebben gezet door zeer complexe regelsystemen te implementeren. Steeds meer medewerkers zijn hun motivatie kwijt. Ze kunnen zichzelf niet meer in beweging krijgen (emoveren, emotie). Jonge mensen (en vooral vrouwen) raken voor hun dertigste in een mid-life-crisis. Ze gaan op zoek naar hun identiteit, het centrum, hun kern. Ze vinden in de buitenwereld vele puzzelstukjes in de vorm van rolmodellen (moeder, minnaar, manager) en missen het totaalplaatje om ze in elkaar te kunnen passen.

De behoefte aan een spirituele beleving neemt in Nederland sterk toe. Steeds meer mensen zijn op in hun innerlijk de weg kwijt. Er is een toenemend en divers aanbod aan stromingen, tijdschriften, zelfhulpboeken, seminars, trainers, therapieën, televisie- en radioprogramma's. De consument kan door de bomen het bos niet meer zien. Men probeert van alles uit met meestal weinig succes.

Tot ver na de Middeleeuwen domineerde de religie de wetenschap en de kunst. De scheiding tussen kunst en wetenschap voltrok zich in de Renaissance. De scheiding tussen wetenschap en religie heeft veel later, in de 18^e eeuw, plaatsgevonden. In deze periode werd de rationaliteit (het denken, de objectiviteit) verheven tot het hoogste goed. De emoties (gevoel, ziel) en de fantasie (creativiteit, geest, spirit) samen de subjectiviteit genoemd, werden afgezworen. Ze vertroebelden het zicht op de werkelijkheid, die buiten de mens werd gezocht.

De religie was in het Westen ondergebracht bij een aantal duidelijk van elkaar te onderscheiden instituties die zich richtten op het formuleren van dogma's en regelsystemen. Met behulp van de regelsystemen werden de gelovigen bestuurd. De regels en de dogma's boden de mens houvast van de geboorte tot de dood. Gelovig zijn was in het verleden geen keuze maar een noodzaak om te kunnen functioneren in de maatschappij.

De instituties hebben rond de jaren 70 hun macht verloren. Hierdoor raakten grote bevolkingsgroepen spiritueel op drift. In tegenstelling tot het verleden was er nu de mogelijkheid om te kiezen voor een eigen collectief of persoonlijk geloof. Wat er naast de traditionele religies te kiezen viel was toen nog niet duidelijk. In de jaren 80 en 90 werd de Indiase denkwereld bekend. Door de toenemende stroom gastarbeiders kwam de Islam in het zicht.

Tot vandaag aan toe worden de verschillende religies als alternatieven gezien. Er moet een rationele keuze worden gemaakt tussen de verschillende denksystemen. Om dit te kunnen doen moeten er criteria en waarderingen worden ontwikkeld (wie is beter en waarom). De mens die nu op zoek is naar iets dat zijn ziel raakt en zijn geest inspireert loopt vast in het denken van anderen en daarmee in zijn eigen denken.

2. Gescheiden zijn

De mens wordt innerlijk vooral op de proef gesteld als het leven in een crisis (ziekte, scheiding, overlijden) terecht komt. Tijdens de crisis voelt men zich ongelukkig, ontkoppeld en uit evenwicht. Het verlangen naar eenheid is op een dergelijk moment in sterke mate aanwezig.

Het begeleiden van de crisis, in het verleden de taak van de geestelijkheid, is nu in handen van de professionals in de geestelijke gezondheidszorg. Zij zijn door de wetenschap opgeleid en opereren vanuit het rationele wereldbeeld. Er wordt consequent een scheiding aangebracht tussen lichaam (medicus) en geest (psycholoog, psychiater).

Vanaf de jaren 90 verliezen de professionals steeds meer terrein aan alternatieve hulpverleners. Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen hulpverleners die geboren zijn met de gave van de heling en de empathie en hulpverleners die hun beroep uitoefenen op basis van een alternatieve theorie. Deze laatste categorie is volstrekt vergelijkbaar met zijn collega's die de rationele theorie hanteren.

3. Van scheiding naar heling

Hoewel het voor de meeste leken en professionals niet zichtbaar is, is de wetenschap de laatste tijd sterk aan het veranderen. Het rationele paradigma trilt op zijn grondvesten. Het wordt steeds duidelijker dat de in de 18de eeuw afgezworen emoties en de fantasie een grote rol spelen in zowel de mens als de werkelijkheid waarin hij leeft.

Zonder in detail te gaan en enig bewijs te leveren kan worden gesteld dat het zeker is dat lichaam en geest een niet te scheiden eenheid vormen en dat de fantasie en de emoties het beeld van de buitenwereld bepalen en de werkelijkheid scheppen.

Als we de net geformuleerde stellingen accepteren kan de behoefte aan religiositeit in een totaal ander kader worden gebracht. Het kader van de zoektocht naar een nieuwe eenheid tussen wetenschap, religie en kunst.

4. Harmonie

Het toetsingskader voor de nieuwe eenheid is harmonie. Harmonie ervaren we als schoonheid in de kunst (bijv. Muziek) en als een gevoel van eenheid in de natuur. Harmonie is ook een eigenschap van de innerlijke mens. Ze heeft betrekking op gevoelens van verbondenheid, evenwicht, plezier, ontroering, vriendelijkheid, vrede, liefde en geluk.

Harmonie heeft te maken met eenvoud. Deze eenvoud moet niet worden verward met simpelheid, simpelheid verveelt. Een harmonie is een geheel maar het geheel bestaat niet uit gehelen. In een harmonieus geheel lijken de onderdelen op elkaar maar zijn ze niet gelijk, wordt er een patroon ervaren dat niet kan worden benoemd, voelt men zich aangetrokken terwijl men er zich van kan onttrekken, is er een hogere orde zichtbaar zonder dat deze orde de orde bepaalt, vindt er herhaling plaats zonder dat men deze herhaling als monotoon ervaart.

Een harmonie lijkt op een spanningveld waarin alle krachten in balans zijn. Alleen een perfecte balans is niet harmonisch. Er moet juist een voelbare spanning zijn die oproept tot nieuwsgierigheid, een gesprek en een liefdevolle aanraking.

6. Deeltjes

Het westerse denken is sterk beïnvloed door de mechanica, de wetenschap van de bewegende harde deeltjes. Als de deeltjes vast aan elkaar zijn verbonden (via raderen of stangen) spreken we van een machine en de deeltjes heten dan onder-delen. Deeltjes zijn hard. Ze kunnen niet in elkaar vloeien, ze botsen en doen alles alleen. Als een machine niet meer doet wat hij moet doen is hij kapot en moet er gezocht worden naar de oorzaak. Kapot is een negatieve staat van een machine en die staat moet worden teruggebracht naar de oude positieve staat.

Als men ongelukkig is (een gevoel) is er iets kapot (negatieve staat). Men gaat het onderdeel (de hersenen) zoeken wat de oorzaak is (diagnose). Daarna moet dit onderdeel in de oude staat worden teruggebracht (repareren). Het deeltjesdenken richt de mens steeds maar weer op het verleden. Het is conservatief.

Ongelukkig-zijn is in deze benadering een objectieve staat (onderdeel). Om dit mogelijk te maken moet het gevoel naar het domein van het denken worden gebracht. Dit kan alleen door het te verwoorden. Aangezien de verwoording een negatief karakter heeft (er iets kapot) wordt de negatieve emotie versterkt en moeten er steeds meer woorden worden geproduceerd. Duidelijk zal zijn dat dit proces enorm kan escaleren. Een gevoel dat langs stroomt, wordt nu een harde vaste negatieve denkkern in de mens. Het negatieve gevoel gaat zijn eigen leven leiden en neemt als het heel sterk is de mens over. Men voelt zich en gedraagt zich als een slachtoffer.

Het vaste van het deeltje leidt tot vaste structuren (ondoordringbare muren ergens omheen optrekken, hiërarchieën), vaste grenzen (landen, ondernemingen), vaste indelingen (classificaties), die ten kosten van veel verdedigt moeten worden (legers, douane).

Het principe van de harmonie kan niet veel met de mechanica. De schoonheid van een schilderij kan niet verklaard worden door de onderdelen en hun samenhang. Lelijke schilderijen zijn wel een product van een mechaniek. Men volgt een methode of zijn eigen denken. Er is dan geen sprake van inspiratie. Zelfs als de computer, een gemechaniseerde denker, zijn uiterste best doet om de patronen in een kunstwerk te achterhalen ontstaat geen kunst maar kitsch.

7. Golven

Harde deeltjes kunnen niet samensmelten tot een geheel. Harde deeltjes kunnen niet stromen. Golven kunnen dat wel. Een golf is levendig en kan dus beleving oproepen. We zien dat in het water en vooral in de zee. Harmonie komt voort uit onderling resonerende stromende golfpatronen.

De golfbenadering heeft steeds grotere invloed op de wetenschap. De nieuwste theorie in de natuurkunde is gebaseerd op onderling resonerende snaren. Moleculen en atomen worden al lang niet meer gezien als onderling verbonden of rond een kern draaiende bolletjes maar als interfererende golfpatronen. De interactie tussen mensen kan worden verklaard door resonantie en de economische ontwikkeling kan worden beschreven met cyclische harmonische golven.

Golven kunnen helen en doden. Hoogfrequente golven (bijv. Röntgen) doden de cellen in het lichaam. Ze houden geen rekening met de harmonie van het lichaam. Om deze golven te kunnen weren bestaat er een beschermende schil (een huid, een membraam, een filter) op hoger niveau (de aarde).

Laagfrequente golven kunnen genezen. De huid laat ze door omdat ze nodig zijn voor het leven. In tegenstelling tot het deeltje is de omringing hier niet vast maar doorlatend. De omringing laat echter niet alles door. Ze filtert en scheidt het goede van het kwade. Er zijn al nieuwe behandelwijzen van ziekten waarbij resonantie in plaats van chemische stoffen (deeltjes) wordt gebruikt.

De golf kan als basis worden genomen voor een vereniging tussen de nu nog langs elkaar werkende wetenschap, religie en kunst.

8. Collectieve resonantie

Hoewel het er op lijkt dat de golven in de zee een eigen leven leiden komen ze voort uit een eindeloze dans van de waterdruppels die de zee vormen. Golven tonen het gedrag van een collectief, een samenhang en niet van een eenling.

Bij de zee speelt de begrenzing met de vaste grond (strand, rotsen) een belangrijke rol. Zonder een begrenzing kunnen golven niet bestaan. De begrenzing laat de golven terugkeren naar de zee waardoor ze weer met andere golven nieuwe patronen kunnen vormen. De vorm van de begrenzing wordt hierbij meegenomen in het golfpatroon.

Het effect van de vorm van de begrenzing is heel duidelijk merkbaar als er muziek in een ruimte wordt gespeeld. De akoestiek, de vorm van de ruimte, en de wijze waarop de luisteraars zich voelen (de mate van ontspanning van hun lichaam) bepaalt grotendeels de beleving van de muziek van de musici en de luisteraars.

Een publiek dat vol volvoering in een harmonieuze ruimte luistert naar een uitvoering stimuleert de musici tot volvoering. Men raakt onderling verbonden, gaat zich steeds meer als de ander gedragen, waardoor uiteindelijk het collectief, als eenheid, gaat resoneren. Hetzelfde gebeurt tijdens een voetbalwedstrijd waar het publiek, als het spannend wordt (een gedeelde emotie), als een collectief gaat reageren.

Collectieve resonantie is niet alleen een eigenschap van grote groepen. Ze kan ook tussen twee mensen optreden als ze samen een groter geheel worden waar ze dan als eenheden mee gaan resoneren. Ze zijn tegelijkertijd een deeltje (een individu) en geheel (een stroom). Het geheel wat ze vormen kan dan weer gaan resoneren met de omvattende gehelen.

Mensen krijgen veel positieve energie als er sprake is van collectieve resonantie. Collectieve resonantie vormt ook de basis voor de rituelen in de kerk (bijv. Zingen, dansen, samen bidden).

9. Cycli

Een stijgende en dalende behoefte aan spirituele beleving is zichtbaar in de geschiedenis. Ook hier is er weer sprake van een golfbeweging. Na een periode van grote ordening ontstaat vanzelf de behoefte aan vrijheid.

Naarmate de golfbeweging meer gepiekt is, is er sprake van een vloeiende of een revolutionaire overgang. Een revolutionaire overgang wordt veroorzaakt door een samenkomst van samenvloeiende golfbewegingen die elkaar op hun top of hun dal ontmoeten (conjunctie). Bij een vloeiende overgang is dit niet het geval.

Een revolutionaire overgang wordt door een oorzaak/gevolgdenker ervaren als een crisis. Men concludeert dat er iets kapot is en wellicht kapot is gemaakt. In het laatste geval wordt de oorzaak gezocht (de vijand) en wordt het kwaad met het kwaad bestreden. Als dit proces van escalatie niet wordt getemperd ontstaat er oorlog.

Als er echter in golven wordt gedacht kan de enige conclusie zijn dat het weer anders zal worden. Een conjunctie dooft vanzelf uit. Aangezien combinaties van golven de vorm van de omringing (de mensen die dan leven) in zich opnemen kan alleen maar worden geconstateerd dat er iets nieuws aan het ontstaan is. Dit nieuwe zal weer allerlei mogelijkheden bieden om andere resonanties te ervaren. Het golfdenken geeft in tegenstelling tot het deeltjesdenken een kijk op de toekomst als een eendeloos veranderende stroom waar men geen negatieve of positieve waarde aan kan toekennen. Ze roept de mens op tot verwondering, exploratie en groei.

Cyclische golfbewegingen vertonen zich overal en op vele niveaus. Het lichaam kent een dag & nachtritme, de vrouw heeft een maanritme, de seizoenen komen voort uit het zonneritme, de economie gaat op- en neer, de maatschappij, de natuur, het zonnestelsel en het heelal vertonen vergelijkbare patronen. Het patroon van een meer omvattende eenheid heeft invloed op het patroon van een ingesloten eenheid. De zon beïnvloedt de aarde en daarmee de mens en daarmee de economie.

10. Het tijdperk van de Goden

Ongeveer 10.000 jaar geleden begonnen de rondtrekkende jager/verzamelaars zich te vestigen. Dit vond voor het eerst plaats in het Midden-Oosten. Vanuit het Midden-Oosten verspreidden zij zich als een golf over Europa en later via Noord-Europa en Groenland naar Amerika. Op de plaatsen waar men zich vestigde ontstond een cultuur.

De cultuur werd voorzien van een natuurlijk centrum (berg, heuvel, meer). Vanuit dit centrum werden de vier windstreken, boven (vader hemel) en onder (moeder aarde) onderscheiden. Rondom het centrum werd een cirkel gedefinieerd die werd gecorreleerd met de maancyclus (de Moeder), de levenscyclus, de zonnecyclus (de seizoenen, de Vader), de planeten en de zichtbare sterrenstelsels.

De centrale centra (bijv. Stonehenge, Mesa Verde) groeiden uit tot simulatoren van de bewegingen in de sterrenhemel. Hierdoor kon men belangrijke gebeurtenissen (bijv. de lente) voorspellen en er belangrijke rituelen aan verbinden (bijv. het oproepen van vruchtbaarheid).

Het primaire correlatiesysteem werd verfijnd door planten (kruiden) en het gedrag van dieren (de adelaar) hun plaats te geven. Op iedere plaats waar een religie in de geschiedenis opduikt zijn er referenties te vinden naar dit systeem (bijv. de adelaar als beeld van de apostel Johannes) dat door de Indianen in Amerika het Medicine Wheel wordt genoemd.

Het bijzondere van het Medicine Wheel is dat men het centrum, de natuur, in stand houdt. Dit was nodig vanwege de grote afhankelijkheid van de jagers/verzamelaars van de natuur. Het aanpassen van het centrum aan de behoeften van de mens heeft desastreuze effecten gehad. Veel culturen hebben de aarde als een woestijn achtergelaten.

In latere stadia is het centrum, de aarde, aangepast aan de behoeften van de mens. Men ging de natuur beheersen. De centra werden dorpen (veeteelt), steden (ambachten) en daarna staten (ambtenaren).

De steden en sommige staten (China) werden omringd door muren. Ze werden ophopingen van rijkdom (voedsel, goud,) en daardoor aantrekkelijk voor groepen die niet genoeg hadden (hongersnood) of er niet genoeg van konden krijgen (plunderaars). De militaire stand werd hierdoor steeds belangrijker.

De orde op de aarde werd op de hemel geprojecteerd. Er kwamen hogere en lagere goden die zich net zo gedroegen als de machthebbers en hun onderdanen op aarde. De machthebbers ontdekten dat spiritualiteit macht gaf en de ambtenaren ontwikkelden religies, denksystemen, regels en ritën.

De bestuurders waren zich daadwerkelijk bewust van de cycli. Door het uitoefenen van de astrologie, het waarnemen van de veranderingen in de natuur en het gebruik van correspondenties tussen de hogere en lagere cycli werden de veranderingen in de cyclus op korte en lange termijn in kaart gebracht. Indien nodig werd soms rigoreuze actie ondernomen.

Gedurende een lange periode beheerste cyclus de mens en de maatschappij totdat er een krachtige conjunctie optrad. De weg naar buiten keerde om in een weg naar binnen.

9. Van de uiterlijke ruimte naar de innerlijke ruimte

Ongeveer 2500 jaar geleden (500 v. Chr) leefden Boeddha (India), Confucius (China) en Socrates (Griekenland, de leraar van Plato). Hun boodschap was dat het streven naar zelfkennis de basis is voor de spirituele ontwikkeling. Spiritualiteit is een persoonlijk proces van innerlijk onderzoek dat uiteindelijk het individu in harmonie brengt, doet samensmelten met, de levensstroom.

De eenheid is binnen de mens te vinden en niet in de buitenwereld. Ieder mens is uniek en kan door een persoonlijke ervaren van de eenheid langzamerhand tot een persoonlijk weten van de eenheid (geloof) komen. Het persoonlijke ervaren en weten kan met anderen worden gedeeld (dialoog) maar moet door anderen niet als waarheid worden overgenomen. Door meditatie (bijv. Yoga) werden de innerlijke golfbewegingen (bijv. het opkomen en verdwijnen van de emoties) en de vele centra waarom deze golfbewegingen zich bewegen zichtbaar.

Het onderzoek van de innerlijke ruimte heeft eigenlijk geen nieuwe inzichten opgeleverd. De innerlijke ruimte van de mens is een spiegel van de uiterlijke ruimte. Wat ze wel heeft opgeleverd is een manier om zich persoonlijk bewust te worden van de harmonie die achter de binnen- en buitenwereld schuil gaat. Deze harmonie kan worden aangewend in het proces van de schepping. De mens wordt door het besef dat hij het evenbeeld van God is medeverantwoordelijk voor de aarde en het welzijn van zijn medemensen (hebt uw naaste lief).

10. Het geloof met het zwaard

Het nieuwe pad werd in het Westen geïntroduceerd door het Christendom. Het oorspronkelijke christendom werd door de Romeinen, die meesters waren in het maken van wetten en het op afstand besturen van grote gebieden (verdeel en heers, brood en spelen), getransformeerd tot het instituut van de Katholieke Kerk.

De oorspronkelijke boodschap van de zelfkennis via eigen innerlijke exploratie werd als een groot gevaar gezien voor de staat en zijn machthebbers. Overal waar de nieuwe boodschap de kop op steekt wordt ze met grof geweld de kop in gedrukt (bijv. bij de Katharen).

In het Westen komt het zwaar getransformeerde Oostelijke pad in aanraking met het pad van het Noorden. Het oorspronkelijke geloof van de Germanen en de Kelten wordt gefuseerd met de Christelijke dogma's (Kerst, Pasen).

De krijgshaftige invalshoek van de Germanen en Kelten gaf het Christelijk geloof een sterk gewelddadig karakter. Het min of meer afdwingen van het geloof met de wapenen (een kruistocht) wordt een routine.

De kruistochten worden van het Beloofde Land verplaatst naar verre continenten. In Afrika, Zuid Amerika en later in Noord-Amerika worden complete volkeren vermoord en gedeporteerd (slavenhandel). Met de inmiddels superieure oorlogstechnologie worden met veel succes enorme gebieden veroverd en onder centrale besturing gebracht (kolonisatie).

In een later stadium (de Industriële revolutie) worden de wapenen vervangen door intelligente technologie om te onderwerpen en macht uit te oefenen. Voorbeelden zijn de plantage, de fabriek, de massaproductie, de computer en op dit moment, de massamedia.

11. Het ademende universum

Op dit moment bevindt de cyclus zich op een ander niveau dan 2500 jaar geleden. Eigenlijk is de cyclus ook geen cirkel maar een spiraal of nog beter een helix (net als het DNA). Met iedere slag omhoog wordt een draagvlak gegenereerd met een nieuwe potentie.

De golfbeweging draait omhoog en omlaag. De draaiing wordt veroorzaakt door een proces van op- en neer gaan, uitdijen en intrekken. De oude wijzen spraken niet voor niets over het ademen van de grote schepper. Zijn ademstroom noemden ze de levenstroom. Zijn adem toont zich in alle cycli of ze nu kort of lang duren. De cyclus van de grote schepper duurt miljarden jaren. Eens zal het heelal weer tot een punt samentrekken en dan weer beginnen met uitdijen. Het lichaam zelf begint (geboorte) en sterft af (dood) maar de ziel en de geest van het lichaam komen via de cyclus weer terug in een ander lichaam of ze stromen naar een ander zijsniveau. Cellen hebben weer een kortere cyclus en dat geldt ook weer voor atomen en andere bouwstenen van het heelal. Collectieve resonantie verenigt de atomen tot een cel en de cellen weer tot een lichaam.

De levenstroom maakt muziek. Ze maakt muziek door boventonen te produceren. Een boventoon is een toon die door een muziekinstrument wordt geproduceerd naast de toon die door de bespeler van het instrument wordt geproduceerd. Ze ligt in frequentie hoger dan de grondtoon en verhoudt zich tot die grondtoon door een geheel getal. Boventonen klinken mooi samen met de bedoelde toon als het instrument door een vakman is gemaakt. Een elektronisch orgel produceert geen boventonen. Boventonen tonen de ziel van het instrument. Als ze samen komen met de geest (de spirit) van de speler is er sprake van pure schoonheid. Het universum is het instrument van een bezielde schepper die met zijn geest muziek met prachtig resonerende boventonen maakt. In de loop van de cyclus is de mens door de schepper uitgenodigd om samen met hem binnen zijn symfonie der schoonheid een eigen symfonie te maken en te spelen.

Door de boventonen ontvouwt zich een nieuwe ruimte binnen de oude ruimte die volgens de zelfde principes werkt als de oude ruimte maar andere mogelijkheden heeft (een fractal). Het systeem herschept zichzelf steeds maar weer net als het lichaam en de aarde zich herscheppen.

Via de scheppingsprincipes is ieder schepsel één met de schepper door de ontvouwing volgens de principes is ieder schepsel uniek en zelf weer een schepper.

12. Van de innerlijke ruimte naar de buitenwereld

Een cyclus heeft altijd een onderstroom die zich veel later toont. Tijdens de grote conjunctie van 2500 jaar geleden zijn er zaden gezaaid die nu aan het uitkomen zijn. In het Oosten werd de weg van Boeddha en Confucius ingeslagen. De mensen trokken daar de innerlijke ruimte binnen. Ze schonken daardoor betrekkelijk weinig aandacht aan de buitenwereld waardoor alles bij het oude bleef (bijv. het kastenstelsel in India).

In het Westen werd het nieuwe bewustzijn naar buiten gericht. Men ging aan de slag met de buitenwereld. In eerste instantie werd die geobserveerd en geanalyseerd. In een later stadium werden er steeds grotere ingrepen verricht waardoor uiteindelijk de buitenwereld (lees de natuur) werd aangetast. Het toetsingskader van de harmonie werd alleen in de kunst (muziek, beeldhouwkunst, ..) toegepast.

Het naar buiten tredend bewustzijn toonde zich voor het eerst tijdens de Renaissance waar kunst, wetenschap en religie een nieuwe wending kregen. De religie werd vernieuwd tijdens de Reformatie. Door de drukpers werd de Bijbel in de eigen landstaal onderwerp van onderzoek. De kunst explodeerde door meesters als Leonardo Da Vinci en Palestrina. In de wetenschap werd het nieuwe perspectief gebruikt om instrumenten te maken die het mogelijk maakten om het kleine (microscop) en het grote (telescoop) met de eigen ogen te gaan onderzoeken. De instrumentmakers ontwikkelden steeds mooiere en meer geavanceerde instrumenten die steeds meer van de kleine en grote wereld zichtbaar maakten. Op dit moment zoekt de Hubble-telescoop naar het einde van de grenzen van het grote heelal en is het cyclotron in Geneve op zoek naar de kleinste deeltjes.

Sommigen (bijv Kepler) kwamen zelf op het ademende, muziek makende universum. Ze konden of wilden geen brug slaan naar de religie. De componisten (bijv Bach) waren de enigen die dit konden. Zij produceerden muziek die in volledige resonantie was met de Schepper.

Tijdens de grote conjunctie leefde er nog een innovator die door velen ongemerkt is gebleven. Zijn naam is Pythagoras. Hij stichtte een geheim genootschap dat hij de Mathematikoi (de Wiskundigen) noemde. Zijn werk heeft slechts een kleine groep bereikt. Dit komt omdat hij zich bezighield met geometrie en getallenleer. Dit zijn onderwerpen die slechts de mensen met wiskundetalent en daarvan weer een heel kleine groep aanspreken. Wiskundigen hebben iets met muziek en dat is geen toeval. Pythagoras probeerde de Harmonie der Sferen, de goddelijke muziek, de levenstroom te doorgronden en zijn navolgers, de wiskundigen (later ook de natuurkundigen), zijn stuk voor stuk met hetzelfde bezig geweest. De harmonie in de innerlijke mens (de wiskunde) en harmonie in de buitenwereld (de natuurkunde) waren de inspiratiebron van hen allemaal. Wiskundigen waren vaak ook filosofen. De ontwikkeling van de inzichten in de levenstroom kunnen dus ook als kleine brokstukjes uit de productie van de grote filosofen worden gehaald.

Op dit moment komen de oude inzichten over de levenstroom, sterk verdiept, op vele plaatsen naar boven. Velen voelen ook dat ze iets te pakken hebben dat dieper gaat dan de met de zintuigen waarneembare buitenwereld. Sommigen brengen de inzichten ook al in direct verband met de oude inzichten en kunnen daardoor oude kennis die in de loop der tijd is vervaagd en aangepast weer reconstrueren.

13. De spiegel van het zelf

De Katholieke en later de Protestantse kerk hebben de gelovigen verboden om zich met het occulte (het verborgene) bezig te houden. Het occulte werd gekoppeld aan de duivel en daardoor letterlijk zwart gemaakt. Het occulte kreeg exact dezelfde behandeling als de volgelingen van de voorstanders van de zelfkennis. In de Middeleeuwen vonden er heksenjachten plaats en sleepte de Inquisitie allerlei vrijdenkers voor het gerecht. Op dit moment doet de wetenschap hetzelfde. Ze doet dit op een meer subtiel manier door onderwerpen te negeren (bijv. Astrologie, het paranormale) of mensen te betitelen van kwakzalverij.

Het occulte komt in de tijd van Renaissance (rond 1500) weer naar boven in de vorm van de Hermetische (de gesloten) wetenschappen. Ze wordt toegeschreven aan een mythische figuur Hermes Trismegistus die weer in verband wordt gebracht met de Egyptische God Thoth en de Griekse God Hermes. De hermetische kennis was volgens de overlevering vastgelegd in 42 boeken die verdwenen zijn tijdens de vernietiging van de grote bibliotheek van Alexandrië rond 40 v. Chr.

Thoth en Hermes zijn representanten van een vorige conjunctie. Ze hielpen de mensheid rond 3500 v. Chr. op weg met onder meer het schrift en de landbouw. In Zuid Amerika kwam een vergelijkbare entiteit voor die Quetzalcoatl werd genoemd. Rond 500 v. Chr. krijgen ze andere namen. Plato noemde Thoth, de Logos genoemd (zie ook het Evangelie van Johannes).

De hermetische wetenschappen bestaan uit de Astrologie (Maan, Voorspellen), de Alchemie (Zon, Transformeren) en de Theurgy (Sterren, Scheppen, Zwarte en Witte Magie, Rituelen). Op dit moment worden de Hermetische wetenschappen in het Westen vooral gepraktiseerd door de Rozenkruiser en de Vrijmetselaars. Daarnaast wordt de negatieve kant (de Zwarte kant) toegeschreven aan een groep die de Illuminatie worden genoemd.

In alle culturen van de wereld komt het occulte voor. De kennis van het occulte is voor de leek uitermate ontoegankelijk gemaakt om te voorkomen dat er of misbruik van wordt gemaakt (Zwarte Magie) of dat er ongelukken gebeuren. Ze wordt door meesters overgedragen aan leerlingen die gedwongen worden om zelf te kennis te vergaren door te handelen. De sleutel tot de sterk gecodeerde kennis toont zich vanzelf als men op een bepaald punt van het proces van zelfontwikkeling is aangeland. De Hermetische wetenschap kan gezien worden als een uiting van het streven naar zelfkennis dat in gang is gezet tijdens de grote conjunctie 2500 jaar geleden.

De uitgangspunten van de Hermetische wetenschap hebben een sterke relatie met de levensstroom. Alles komt en maakt deel uit, ontvouwt zich uit de bron. Alles is een trilling. Het enige verschil tussen de verschillende staten van het universum is de frequentie van de vibratie. Hoe hoger de frequentie hoe verder men is verwijderd van de bron. Alle onderdelen van het universum doorlopen een cyclus. De cyclus wordt net als in andere culturen bepaald door vijf aspecten die hier Vuur, Water, Aarde, Lucht en Ether worden genoemd. De cyclus van de mens wordt bepaald door het proces van reïncarnatie. Zowel binnen de mens als buiten de mens gelden dezelfde principes (Zo boven, zo Beneden). Als laatste wordt gesteld dat de mens de verantwoordelijkheid draagt voor alles wat hij doet. Hij schept zijn eigen werkelijkheid en wordt geconfronteerd met zijn eigen schepping. De mens kijkt permanent via de ander in de spiegel van zichzelf.

14. Het beteugelen van het ego

De huidige maatschappij is doordrongen van het egoïsme. Het Ego wil alles alleen doen en houdt niet van regels. Het wil absolute vrijheid van handelen. Het Ego verbindt zich via de zintuigen met de buitenwereld. Het ego vindt dat alles leuk moet zijn. Het wil genieten. Als dat ten koste van anderen gaat verzint het een mooi verhaal, een prachtige legitimatie voor zijn gedrag.

Als de mens in een crisis geraakt wordt het Ego in de huidige maatschappij op vele manieren geholpen. Men kan pillen (weer deeltjes) slikken of zich verslaven aan genotmiddelen, gokken en natuurlijk de media (TV en Games). In de spelwerelden wordt geen weerstand geboden en kan men alles doen wat in de maatschappij verboden is. Op de TV kan men meedoen aan spelshows waar enorme geldbedragen omgaan. Een deel van de opbrengsten worden doorgegeven aan charitatieve instellingen. Hulp aan de medemens wordt gestimuleerd door het ego een vette geldbuidel voor te spiegelen.

Het egoïsme roept een tegenkracht op. Deze tegenkracht wil regels handhaven, normen en waarden. Het wil de chaos die het Ego produceert weer netjes omzetten in een ordelijk systeem. De orde kan niet zonder de chaos en de chaos kan niet zonder de orde. Het ego moet zich ergens tegen kunnen afzetten en de orde heeft onordelijkheid nodig om te kunnen ordenen. Ze vormen een dualiteit. Als orde en chaos perfect in evenwicht zijn kunnen zij elkaar volledig opheffen. Er ontstaat er dan een leegte, een niets dat alles omvat, een enkel punt. Het ademende universum is dan volledig terug bij het begin en kan zich weer gaan ontvouwen.

Als de mens gedwongen wordt om naar binnen te kijken gaat het Ego protesteren. Naar binnen-gaan, introspectie, is de weg naar de ziel, de verbondenheid met de ander en uiteindelijk de verbondenheid met God, de ultieme verbondenheid, de bron van al-wat-is. Het ego zal zich hier tegen verzetten omdat het zijn eenheid kwijt raakt. Het ego doet dit door negatieve emoties en vooral angst te genereren. De angst die het ego genereert is "het gevoel van kapot gaan, in stukjes uiteenvallen, fragmentatie, verlies van identiteit". Men valt in een diep gat en vreest op de bodem te crachen. Als men deze angst echter doorstaat krijgt men een nieuwe identiteit terug: een Drieheid. Men kan tegelijkertijd alleen zijn, samen zijn en verbonden zijn met de verbondenheid van de ander. Er ontstaat zielsverbondenheid, compassie.

Op dit moment hebben we vier aspecten kunnen onderkennen die in ieder occult systeem weer anders worden genoemd. De Ego staat in de Hermetische wetenschap voor het Vuur, de Orde wordt Lucht genoemd, de Ziel wordt Water genoemd en het punt waarin alles samenkomt, de absolute leegte gevuld met oneindige potentie, Ether. Wat nog ontbreekt is Aarde, het centrum. Aarde staat voor de scheppende kracht, de Heilige Geest, de Spirit het gevoel dat men krijgt als men iets moois maakt of iets moois ziet. Het gevoel van harmonie en eenheid dat ontstaat als men de schoonheid van de schepping ervaart.

15. Tot rust komen in het centrum

De ontvouwende levenstroom produceert steeds weer nieuwe en hogere frequenties. Hoe langzamer de trillingen zijn hoe dichter de bron wordt genaderd. In vele culturen zijn verschillende frequentieniveaus gegroepeerd en voorzien van een naam. Met de huidige stand van de wetenschap, waar we nu zicht hebben op uiterst snel trillende niveaus, is de oorspronkelijke indeling in de war geraakt.

Het niveau van de atomen werd in het Oude Griekenland verondersteld. Niveaus eronder met exotische namen als quarks waren in die tijd niet waarneembaar. Dit geldt ook voor de cellen die pas door de uitvinding van de microscoop zichtbaar werden. Op het niveau van de snel trillende materie zullen niet veel mensen in de war raken. Ze kunnen de niveaus niet waarnemen of ze hebben hun interesse niet. De langzaam trillende niveaus komen wel naar voren in de belevingswereld. Hier is de neiging om te verwarren erg groot.

In de oude visie op de ontvouwende levensgolf werd er onderscheid gemaakt tussen materie (waar ook het lichaam toe behoort), geest en de hogere structuren die in het verleden werden voorzien van namen als engelen, aartsengelen en nog hoger de logos. Ze werden ook verbonden met verschillende niveaus van de hemelen en natuurlijk de hel.

Als we de huidige kennis op het gebied van de natuurkunde en wiskunde gebruiken kan het niet worden ontkend dat er niveaus zijn. We hebben alleen een enorm probleem om ze te benoemen en de termen niet door elkaar te halen. Zo wordt de term Geest verbonden met een niveau en met een deel van een niveau.

Om een nieuwe spiritualiteit te kunnen ontwikkelen is het nodig om duidelijkheid te scheppen zodat iedereen weet waar hij of zij over praat of beter dat hij/zij de mogelijkheid heeft om de diepere innerlijke niveaus naar het lichamelijke niveau van de taal te brengen zodat de ervaring van het diepere niveau door middel van een dialoog met de naaste gedeeld kan worden.

In het lichaam (deel uitmakend van de materie) vinden dezelfde cycli plaats met dezelfde vijf aspecten als op hogere en lagere niveaus. We noemen ze Denken of Verwachten (Lucht), (impulsief) handelen (Ego, Vuur), Emoties (Water), Fantasie (Aarde) en Flexibiliteit, Stabiliteit of Identiteit (Ether).

Als we één stap hoger gaan in de ontvouwing en dus vertragen (de frequentie verlagen) komen we op het niveau van de "Geest". Dit is het niveau waar de menselijke spiritualiteit (vrij vertaald Geestelijkheid) zich afspeelt. We bereiken dit niveau alleen maar als we tot rust komen, daadwerkelijk vertragen en ons dus niet meer laten leiden door de snelheid (de stress) van de materiële wereld. Het niveau van de "Geest" wordt bereikt door introspectie of door meditatie. Men moet de tijd en de rust nemen om naar-binnen-te-gaan.

Het geestelijke niveau heeft een verband met het materiële niveau. Gelijksoortige aspecten resoneren. De lichamelijke emoties voelen de geestelijke emoties, de Ziel. Ze voelen dit door een emotie die we liefde of empathie noemen. Naast de Ziel vinden we op het geestelijke niveau de Spirit of Heilige Geest verbonden met het aspect Inspiratie (de Fantasie), de Intuïtie verbonden met het Denken, het Heilige Hart verbonden handelen vanuit (com)passie (Ego) en als laatste weer het Centrum direct verbonden met de levensstroom dat gesymboliseerd wordt door twee samengevoegde handen. Via de handen (denk aan handoplegging en bidden) is er een direct contact mogelijk met de Goddelijke Bron.

16. Met Hart en Ziel

Om het niveau van de geest te bereiken moet er worden vertraagd. De mens moet de tijd nemen voor introspectie en meditatie om de stem van de ziel te horen, de intuïtie, en de warmte van het hart, de com-passie te kunnen voelen. Als “het” allemaal klopt komen de emoties vanzelf in beweging. Er ontstaat enthousiasme (spirit) en daardoor gaan anderen door collectieve resonantie vanzelf meedoen. Het enthousiasme verspreid zich als een lopend vuur.

Om een nieuwe spiritualiteit op gang te brengen moet er een nieuwe bezinning komen op de relatie tussen Kunst, Wetenschap en Religie. Deze bezinning kan het bedrijfsleven en de politiek in andere banen leiden.

Als de mensheid zich weer verenigt met de levensstroom kan er een nieuw centrum gaan ontstaan dat de vele fragmenten kan verenigen en een nieuwe draagvlak kan bieden om weer een nieuwe cyclus te kunnen starten.

Er moet gecommuniceerd worden om tot communie, eenheid, te kunnen komen. De dialoog tussen de nu nog losstaande eenheden moet ergens plaatsvinden. Er moet een plek komen, een kenniscentrum, om de integratie tot stand te komen. Rondom deze plek kunnen zich gemeenschappen vormen die op basis van de introspectie, een visie ontwikkelen, mensen in beweging brengen en theorie en praktijk met elkaar verbinden.

Ze kunnen en moeten gebruik maken van technologie. Technologie is het resultaat van de Westerse beweging van de innerlijke ruimte naar de buitenwereld. Die heeft zich in de vorm van “het Web dat zichzelf weeft”, het Internet, al lang verbonden met de levensstroom.